

С. П. Яланська

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

О. Ю. Москаленко

Полтавська гімназія № 17

м. Полтава

yalanskasvetlana@gmail.com, alex_wk@ukr.net

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Сьогодні, в інформаційну еру, з блискавичною швидкістю здійснюються комунікації на макро- та мікрорівні. Відстані при передачі інформації подолані, й надзвичайно розширена площа інформаційних мереж, що сприяє об'єднанню людства інтелектуально, духовно. Такі трансформації обумовили навіть зміни цінностей у суспільстві, стилі життя, способи виробництва. Медіа-інформаційні зміни, які долають часові та просторові бар'єри, не можуть не впливати на систему освіти. Тому учасники освітнього процесу мають володіти інформаційно-цифровою компетентністю – готовністю і здатністю орієнтуватися в інформаційній площині, вчасно отримувати, використовувати інформацію залежно від власних професійних потреб та вимог інформаційного середовища.

Заслуговує на увагу досвід активної інформатизації освіти Нідерландів. Фондом Kennisnet була запропонована модель «Баланс чотирьох» («Four-in-Balance»), яка базується на розумінні того, що поліпшення освіти може забезпечити збалансована та послідовна взаємодія чотирьох компонентів, а саме: педагогічний підхід, спеціальні знання, цифрові навчальні матеріали, інфраструктура ІКТ. У Нідерландах особливу увагу приділяють дистанційному розвитку цифрової компетентності вчителів та створенню сайтів і порталів для допомоги вчителям щодо пошуку зручних ІКТ для ведення їхньої професійної діяльності [2].

Переконані, що сприяє формуванню інформаційно-цифрової компетентності дистанційне вивчення дисциплін у вищій школі. І. Г. Власенко зазначає, що, застосовуючи дистанційну форму навчання, потрібно урізноманітнювати її види. Найбільш поширеними є такі: чат-заняття (проводяться синхронно, коли всі учасники мають одночасний доступ до чату); веб-заняття, або дистанційні лекції, конференції, семінари, ділові ігри, лабораторні роботи, практикуми та інші форми навчальних занять (використовуються телекомунікації та інші можливості Інтернету); телеконференції (проводяться на основі списків розсилки з використанням електронної пошти). За потреби студент може отримати консультативну допомогу викладача, спілкуючись із ним в онлайн режимі, безпосередньо використовуючи інтернет як засіб зв'язку (web-чат, IRC, ICQ, інтерактивне TV, web-телефонію, Telnet) [1].

На фізико-математичному факультеті ПНПУ імені В.Г. Короленка з елементами дистанційного навчання здійснювалося викладання курсу «Психологія» для студентів спеціальностей «Інформатика», «Економіка». Дистанційна форма навчання передбачає дискусійні форуми, творчі семінари, обмін повідомленнями, завантаження файлів, календар подій, онлайн тестування, оцінювання тощо.

Варто розглянути психолого-педагогічний ресурс веб-квесту. О.В. Тимченко визначає, що під час виконання завдань веб-квесту здійснюється розвиток продуктивного мислення, професійних умінь студентів, трансформації функцій педагога у функції тьютора, фасилітатора. Організуючи веб-квест, викладач пропонує здобувачам вищої освіти виконати завдання, надаючи певний план реалізації, посилання на потрібні Інтернет-ресурси, тим самим допомагаючи у виборі потрібної

інформації та одночасно створюючи цілісну картину бачення проблеми. У процесі виконання завдань студенти здійснюють пошук необхідної інформації, користуючись запропонованими та іншими освітніми Інтернет-ресурсами, формують відповіді та надсилають їх викладачеві у Google Forms або за допомогою електронної пошти. Отримана інформація узагальнюється студентами у формі буклету або презентації [3].

Вище розглянуті форми навчання активізують індивідуальну та групову пізнавальну діяльність, сприяють аналізу, синтезу, порівнянню, систематизації, узагальненню, прояву творчості студентів, забезпечують формування навичок майбутнього вчителя в інформаційно-цифровій площині.

Література

1. Власенко І. Г. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія / І. Г. Власенко // [Електронний ресурс] : матеріали міжвузівського вебінару (м. Вінниця, 31 березня 2017 р.) / відп. ред. Л.Б.Ліщинська. – Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2017. – С. 12-14.
2. Гриценчук О. О. Розвиток цифрової компетентності вчителів у Нідерландах / О. О. Гриценчук // Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи: зб.тез доповідей учасників всеукр.наук.-практ.семінару (Київ, 28 лютого 2018 р.) / за заг.ред. О.Е Коневщинської, О.В.Овчарук. – Київ.: Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України: Київ, 2018 – 61 с.
3. Тимченко О. В. Формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх фахівців освіти / О. В. Тимченко // Народна освіта. – 2019 – Вип. 1 (37).– Режим доступу: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5548

Анотація. Яланська С.П., Москаленко О.Ю. **Психолого-педагогічні аспекти розвитку інформаційно-цифрової компетентності майбутніх учителів.** Сьогодні учасники освітнього процесу мають володіти інформаційно-цифровою компетентністю – здатністю орієнтуватися в інформаційній площині, вчасно отримувати, використовувати інформацію в залежності від власних професійних потреб та вимог інформаційного середовища. У матеріалах розкрито психолого-педагогічні аспекти розвитку інформаційно-цифрової компетентності майбутніх учителів на прикладі організації вивчення курсів вищої школи з елементами дистанційного навчання та веб-квестів під час аудиторних занять.

Ключові слова: психолого-педагогічні аспекти, розвиток, інформаційно-цифрова компетентність, елементи дистанційного навчання, веб-квест, інформаційні мережі.

Summary. Yalanska S.P., Moskalenko A.Y. **Psycho-pedagogical aspects of the development of information and digital competence of future teachers.** Nowadays, those involved in the educational process should have informational and digital competence – the ability to navigate the information plane, receive in time and use information, depending on their own professional needs and the requirements of the informational environment. The materials disclose the psychological and pedagogical aspects of the development of information and digital competence of future teachers by the example of organizing the study of higher education courses with elements of distance learning and web quests during classrooms.

Key words: psychological and pedagogical aspects, development, digital and informational competence, distance learning elements, web quest, informational networks.

Аннотация. Яланская С.П., Москаленко А.Ю. **Психолого-педагогические аспекты развития информационно-цифровой компетентности будущих учителей.** Сегодня участники образовательного процесса должны обладать информационно-цифровой компетентностью – способностью ориентироваться в информационной плоскости, вовремя получать, использовать информацию в зависимости от собственных профессиональных потребностей и требований информационной среды. В материалах раскрыты психолого-педагогические аспекты развития информационно-цифровой компетентности будущих учителей на примере организации изучения курсов высшей школы с элементами дистанционного обучения и веб-квестов во время аудиторных занятий.

Ключевые слова: психолого-педагогические аспекты, развитие, информационно-цифровая компетентность, элементы дистанционного обучения, веб-квест, информационные сети.